

NAPREDNE TEHNOLOGIJE ZA RAZVOJ RAZISKOVALNE PODATKOVNE INFRASTRUKTURE V SLOVENIJI

Odprti podatki, tretja delavnica

JANEZ ŠTEBE

ADP, Univerza v Ljubljani, 22. maj 2013

- Dve delavnici hkrati v skupni organizaciji ADP in GIS
- Cilji projekta *Odprti podatki* (ODPP10)
- Predstavitev dosedanjih aktivnosti znotraj ODPP10
 - Pregled stanja (poročilo)
 - PROBLEMI IN REŠITVE NA PODROČJU PODATKOVNIH STORITEV (prva delavnica)
 - POLITIKE RAVNANJA Z RAZISKOVALNIMI PODATKI FINANCIRANIMI Z JAVNIMI SREDSTVI (druga delavnica)
- Program tretje delavnice NAPREDNE TEHNOLOGIJE ZA RAZVOJ RAZISKOVALNE PODATKOVNE INFRASTRUKTURE V SLOVENIJI

O projektu

Projekt **Odpri podatki**
2011 – 2013- Priprava
akcijskega načrta za
vzpostavitev sistema
odprtega dostopa do
podatkov iz javno
financiranih raziskav v
Sloveniji

Podlaga *'Načela in
usmeritve OECD za dostop
do javno financiranih
raziskovalnih podatkov'*

- raziskovalni podatki iz raziskav, ki se izvajajo ob podpori iz javnih virov so javno dobro;
- potrebno je zagotoviti kolikor je mogoče odprt in prost dostop do raziskovalnih podatkov.

Koristi:

- Prihranek stroškov
- Preglednost, zaupanje v znanost se poveča
- Nova, bolj kakovostna odkritja ob večkratni analizi (...)

Zaključki projekta

- Akcijski načrt za vzpostavitev sistema odprtega dostopa do raziskovalnih podatkov v Sloveniji
- Sklepno poročilo z vključenim mednarodnim pregledom
- Konferenca

Kaj so raziskovalni podatki?

„Jaz si ne predstavljam, kaj je za vas podatek. Običajno si pod to predstavljam neko surovo številko, ali pa neke vrednosti, ker pač s tem največ delam.“

- numerični podatki, meritve,
- rezultati numeričnih modelov,
- ekonomski modeli,
- anketni podatki,
- intervjuji,
- dnevniški zapisi,
- delovna poročila,
- slike,
- grafi,
- risbe,
- besede (besedilni korpus),
- pisna gradiva,
- statistični letopisi,
- popisi prebivalstva,
- bibliografske podatkovne zbirke,
- zvočni zapisi,
- video,
- programska oprema,
- strojna oprema,
- aplikacije,
- spektri,
- senzogrami,
- lidarski podatki,
- herbariji,
- zbirke živali,
- vzorci tkiv.
- podatki pridobljeni z metodo zračnega laserskega skeniranja.

Podatki glede na metodo zbiranja

- podatki, ki jih zberejo raziskovalci sami,
- podatki narejeni z aparaturami,
- podatki, katerih osnova za generiranje so drugi viri npr. vzorci, kartoteke

Podatki iz drugih virov

- javne ustanove (SURS, ARSO, AJPES , Geodetska uprava RS ...)
- mednarodni podatkovni centri

“Raziskovalni podatki” so digitalno berljivi zapisi o dejstvih, ki predstavljajo osnovno podlago za znanstveno raziskovanje in ki v okviru znanstvene skupnosti veljajo kot ustrezno sredstvo za preverjanje veljavnosti raziskovalnih spoznanj (Deklaracija OECD)

**Kako odpreti raziskovalne podatke in spodbuditi
izmenjavo?**

**z vzpostavitvijo profesionalizirane podatkovne
infrastrukture in storitev**

**Med ovirami za doseganje ODPRTEGA DOSTOPA SO
intervjuvanci posebej izpostavili naslednje:**

1. odsotnost politik (pravil, konsenza), financ in pomanjkanje kadrov,
2. neustreznost sistema vrednotenja znanstvene uspešnosti
(tekmovalnost in konkurenčnost),
3. slaba urejenost dostopa v primeru državnih ustanov,
4. strah pred izgubo nadzora nad ,lastnimi` podatki

1. delavnica: Problemi in rešitve na področju podatkovnih storitev v Sloveniji

31 udeležencev (knjižničarji, nosilci podatkovnih storitev in raziskovalci) so na delavnici podpisali skupno izjavo, s katero financerja pozivajo k:

- Politike morajo zagotoviti ustrezno motivacijo in nagrado za ustvarjalce podatkov na osnovi njihovega prispevka pri pripravi raziskovalnih podatkov, skladno z zahtevami pooblaščenih področnih podatkovnih centrov /.../
- Potrebno je nadaljevati z izgradnjo nacionalne infrastrukture odprtih podatkov, vključno z vzpostavitvijo nacionalnega portala/agregatorja in področnih podatkovnih centrov ter mehanizmov za zajemanje metapodatkov iz mednarodne podatkovne infrastrukture (uvedba sistema trajnih indentifikatorjev, etična obveznost citiranja, sledenje drugi rabi podatkov), /.../
- Zagotovljena mora obstojna infrastruktura za trajno digitalno skrbništvo in hranjenje odprto dostopnih podatkov raziskav.
- Oblikovati je potrebno kriterije za delovanje področnih in integriranih podatkovnih storitev ...

(izjava udeležencev delavnice, 5. december 2012)

2. delavnica: Politike ravnanja z raziskovalnimi podatki financiranimi z javnimi sredstvi

Določila politik:

- Dolžnosti raziskovalcev
- Odgovornost ustanov: notranje politike
- Določila glede delovanja področnih podatkovnih centrov
- Obveznosti in pravice javnih financerjev
- Notranje politike domačih znanstvenih periodičnih publikacij

Vzdržno in za ustvarjalce spodbudno okolje:

- Obveznost priprave Načrtov ravnanja z raziskovalnimi podatki (NRRM/DMP) ob prijavi projekta
- Storitve podpore in usposabljanja za pripravo in izvajanje NRRP (področni podatkovni centri, knjižnični raziskovalno informacijski centri ustanov)

3. delavnica: Napredne tehnologije za vzpostavitev raziskovalne podatkovne infrastrukture v Sloveniji

9:00 – 9:20	Uvodna beseda in predstavitev obeh delavnic Janez Štebe, Arhiv družboslovnih podatkov
9:20 – 9:35	Predstavitev možnosti vključitve raziskovalnih podatkov v nacionalno infrastrukturo odprtega dostopa Milan Ojsteršek,
9:35 – 9:50	Seadatanet: Upravljanje z oceanografskimi in morskimi podatki v okviru pan-evropske infrastrukture Branko Čermelj
9:50 – 10:05	Enotna prijava in napredni avtentikacijski sistemi Rok Papež, ARNES
10:05 – 10:20	Uporaba odprtokodnih rešitev pri zagotavljanju podatkovne infrastrukture Tomaž Erjavec
10:20 – 10:35	Podatkovni viri v projektu XLike za medjezično luščenje znanja Blaž Fortuna
10:35 – 10:50	Iskanje po multimedijskih podatkih: primer na arhivu EtnoMuza Matija Marolt
10:50 – 11:05	Slovenska infrastruktura in omrežja evropskega raziskovalnega prostora Jan Jona Javoršek
11:05 – 11:35	Razprava